

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی - 1 / فروردین / 1402

بسم الله الرحمن الرحيم (۱)

و الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا و نبینا و حبیب قلوبنا ابی القاسم المصطفی محمد و علی آله الاطیبین الاطهرین المنتجبین سیما بقیة الله فی الارضین ارواحنا له الفداء.

اولاً از پروردگار بزرگ سپاسگزاریم که بعد از یک محرومیت چندساله این توفیق را مجدداً عنایت کرد که در خدمت مردم عزیز این شهر و زوآر محترم که از نقاط مختلف کشور به اینجا تشریف آورده‌اند باشیم. تحقیقاً اینجا برترین و بهترین نقطه‌ی کشور عزیز و پهناور ما است و خدا را سپاسگزارم که در این مرکز مهم و پایگاه معنویت و محل تنزل ملائکه‌ی الهی با شما مردم عزیزمان، مردم مؤمن و پُرانگیزه، مجاور و زوآر ملاقات می‌کنم.

این دو سه سال یک ابتلاء عمومی‌ای وجود داشت که بحمدالله تا حدود قابل توجهی، تا حدود زیادی مهار شده است. من همین جا وظیفه‌ی خودم میدانم که از همه‌ی کسانی که در مهار این بلیه‌ی عمومی و بیماری عام تلاش کردند صمیمانه تشکر کنم؛ از محققانی که در آزمایشگاه‌های مختلف کشور این ویروس منحوس را شناسایی کردند و برای آن، واکسن تهیه کردند، تا کسانی که در مراکز دارویی و بهداشتی کشور این واکسن را تولید کردند و تکثیر کردند، تا پزشکان و پرستارانی که به رساندن این واکسن به مردمان و علاقه‌مندان به تزریق واکسن کمک کردند و تلاش کردند، یا از بیمارانشان پذیرایی کردند، تا آن کسانی که به صورت داوطلب در کنار پزشک و پرستار به بیماران کمک کردند، تا آن کسانی که در تهیه‌ی لوازم مصونیت از بیماری مثل واکسن، مثل امکاناتی که لازم بود تولید بشود، همراهی کردند، کمک کردند، لازم است از همه‌ی اینها تشکر کنم. و دعا کنیم خدای متعال این بلیه را از سر ملت عزیزمان و ملت‌های مسلمان و همه‌ی مردم عالم ان شاءالله مرتفع کند. اگر ان شاءالله برادران و خواهران عزیز این همه‌ی را یک‌خرده کاهش بدهند، من مطلبی را که آماده کرده‌ام تا به شما عرض بکنم، عرض خواهم کرد. حالا برای اینکه کمکی بشود به فرو نشاندن این همه‌ی موجود در فضا، یک صلوات بلند بفرستید.

موضوعی که برای بحث امروز انتخاب کرده‌ام، از دعای اوّل سال گرفته شده است. در دعای تحویل سال می‌خوانیم: یا مُحوِّلَ الحَوْلِ وَ الاحوالِ حَوِّلْ حالتنا اِلٰی احسنِّ الحال. (۲) بحث امروز من عبارت است از تحوّل، یعنی تغییر حال، تغییر وضع. البته از خدا باید خواست، لکن باید تلاش کرد. دعا و تضرّع و طلب از خدای متعال غالباً آن وقتی اجابت میشود که انسان در راه آنچه از خدا خواسته است قدم بردارد. برای شفای بیماری‌تان دعا میکنید لکن به پزشک هم مراجعه میکنید، و خدای متعال دعای شما را اجابت میکند. ما تحوّل را از خدا می‌خواهیم، لکن بایستی خودمان هم تلاش کنیم؛ تلاش ما است که موجب میشود خدای متعال تفضّلاتش را شامل حال ما بکند و این مطلوب را برآورده کند.

من در گذشته چند بار در سخنرانی‌های عمومی راجع به تحوّل در جامعه، در نظام، در کشور صحبت کرده‌ام؛ امروز یک مقدار با خصوصیات بیشتری در این زمینه صحبت می‌کنم؛ این لازمه‌ی اهمّیت مسئله است. ببینید، مسائل اساسی باید با افکار عمومی مطرح بشود، افکار عمومی با نیازهای اساسی آشنا بشوند؛ [این‌گونه] اندیشه‌ها فعال خواهد شد. اندیشه‌های نو، جوانهای صاحب فکر درباره‌ی مسائل مهمی که با افکار عمومی مطرح میشود، فعال

میشوند، آن را به نصاب لازم میرسانند؛ لذا مسائل مهم را، از جمله همین مسئله‌ی تحوّل را مطرح میکنیم. اگر افکار عمومی استقبال نکند از یک فکر، این فکر به عمل و تحقق نمیرسد؛ صرفاً یک امواجی در فضا خواهد بود، یک چیزی انسان میگوید، بعد هم فراموش میشود؛ یا چند سطر بر روی کاغذ [خواهد بود]. برای اینکه خواسته‌ها و مطالبات بزرگ تحقق پیدا بکند، باید با مردم، با صاحبان فکر، با افکار عمومی مردم مطرح بشود. خب، من حالا امروز این مسئله را مطرح میکنم و بعضی از زوایای این مسئله را بحث میکنم، [منتها] ادامه‌ی بحث و دنباله‌ی بحث به عهده‌ی شما است؛ به عهده‌ی شما جوانها است، به عهده‌ی شما صاحبان فکر است، به عهده‌ی شما دانشجویان و دانشگاهیان است؛ باید بنشینید بحث کنید.

اولین مطلبی که باید عرض بکنم در این باب، تبیین مراد ما از تحوّل است. تحوّل یعنی چه؟ تحوّل یعنی دگرگونی. میخواهیم چه چیزی دگرگون بشود و تغییر پیدا کند؟ مهم‌ترین مسئله این است. دشمنان نظام اسلامی هم میگویند دگرگونی، آنها هم دنبال دگرگونی هستند، [اما] دگرگونی مورد نظر آنها درست نقطه‌ی مقابل آن چیزی است که مورد نظر ما است. آنها این دگرگونی را مطرح میکنند و متأسفانه در داخل هم بعضی‌ها به تبع آنها یا به تقلید آنها همان حرف را با تعبیرات دیگری بیان میکنند: مثلاً تغییر قانون اساسی یا تغییر ساختار نظام اسلامی؛ این همان حرف بیگانه‌ها است، همان حرف دشمنها است، منتها عنصر داخلی گاهی از روی غفلت، از روی بی‌توجهی، گاهی هم با انگیزه‌های های دیگر، آن حرف را تکرار میکند. آنچه دشمن دنبالش است و اسمش را دگرگونی میگذارد، عبارت است از تغییر هویت جمهوری اسلامی. دشمنان ایران اسلامی استکبار و صهیونیسم هستند؛ اینها با هویت جمهوری اسلامی مخالفند؛ اگر میگویند تغییر، تحوّل، تغییر ساختار، انقلاب و امثال اینها، مقصودشان این است که هویت جمهوری اسلامی تغییر پیدا بکند. هدف آنها حذف همه‌ی چیزهایی است که مردم را به یاد انقلاب و به یاد اسلام می‌اندازد؛ اسلام ناب و اسلام انقلابی. آنها با تکرار نام امام مخالفند، با مطرح شدن تعالیم امام مخالفند، با مسئله‌ی ولایت فقیه مخالفند، با بیست‌ودوّم بهمن مخالفند، با روز قدس مخالفند، با انتخابات در جمهوری اسلامی و حضور پُرشور مردم مخالفند، با هر چیزی که نشانه‌ای از اسلام انقلابی و جمهوری اسلامی در آن پُررنگ است مخالفند؛ نظرشان تغییر این چیزها است. اگر اسم تغییر ساختار می‌آورند، اسم تحوّل می‌آورند، مقصودشان این است که اینها را که اتفاقاً اینها همه نقاط قوّت کشور ما است، نقاط قوّت جمهوری اسلامی است، میخواهند حذف کنند.

به طور خلاصه، هدف دشمن تبدیل مردم‌سالاری اسلامی به یک حکومت باب میل استکبار است. آنها در ایران دنبال این هستند که یک حکومتی اینجا سر کار بیاید که باب میل استکبار باشد؛ یا یک حکومت فردی که یک فرد مطیع آنها بر سر کار باشد، یا یک حکومت بظاهر دموکراسی غربی که [در واقع] دموکراسی دروغ و فریب است، سر کار بیاید، منتها زیر نگین آنها، در مشّت آنها که بر طبق میل آنها حرکت بکند و تحت فرمان آنها باشد؛ خواستار این هستند. استکبار در ایران خواستار یک حکومتی است که بتواند او را تهدید کند یا تطمیع کند و با تهدید و تطمیع بتواند خواسته‌های خودش را انجام بدهد، کشور را غارت کند، تسلّط سیاسی یا اقتصادی پیدا کند؛ دنبال این هستند. تغییری که دشمن [از آن] اسم می‌آورد، تحوّل است که دشمنان جمهوری اسلامی مطرح میکنند، این جور تغییری است.

آنچه بنده به عنوان تحوّل عرض میکنم، بکلی متفاوت است با این تحوّل که گاهی در زبان دشمنان تکرار میشود. آنچه بنده از کلمه‌ی تحوّل به عنوان تحوّل اراده میکنم، عبارت است از تغییر بخشها و نقاط معیوب؛ چه در نظام اسلامی، چه در جامعه‌ی ایرانی. ما نقاط معیوب داریم، بخشهای ضعیف داریم، ضعفهایی داریم؛ این ضعفها را باید

شناسایی کنیم، این نقاط را باید مشخص کنیم و با اراده‌ی قاطع _ که حالا خواهیم گفت که کار آسانی هم نیست _ ضعفها را برطرف کنیم و تبدیل به قوّت کنیم که بعضی از مثالهایش را بعداً عرض خواهیم کرد.

البته این کار دشوار و سنگینی است و احتیاج دارد به اعتماد به نفس ملی. اگر یک ملتی به استعدادهای خود اعتماد دارد، به توانایی‌های خود اعتماد دارد، قادر به اقدامات تحوّل است؛ ملتی که اعتماد به نفس دارد، میتواند اقدامات تحوّل را بخوبی به سرانجام برساند؛ مسئولان این ملت هم جرئت میکنند که دم از تحوّل بزنند و اقدام به تحوّل بکنند. خوب، ملت ما بحمدالله از اعتماد به نفس برخوردار است؛ ملت ما، ملتی است دارای عزّت نفس، دارای اعتماد به نفس، استقلال‌خواه، شجاع که حالا نمونه‌هایش را همه‌ی شماها دیده‌اید و من هم یک چند نمونه‌ای بعداً عرض خواهیم کرد. ملت ما در عرصه‌های مختلف نشان داده که به خودش اعتماد دارد، به توانایی‌های خودش اعتماد دارد.

این یک چیز که اگر بخواهیم تحوّل انجام بگیرد، نیاز داریم به اعتماد به نفس ملی؛ این یک. ثانیاً نیاز داریم به هوشیاری. اگر هوشیار نباشیم، غافل باشیم، به عنوان تحوّل، به نام تحوّل ممکن است به نقاط قوّت خودمان ضربه بزنیم؛ انسان این را گاهی مشاهده میکند. بعضی هستند دلسوز نظام، علاقه‌مند به نظام اسلامی و به انقلاب اما گاهی غفلت میکنند، برای اینکه یک حرکت خوب را، حرکت اصلاحی را انجام بدهند، بی‌دقتی میکنند و به نقاط قوّت ضربه وارد میکنند. باید ملاحظه کرد که به نقاط قوّت ضربه وارد نشود. خوب این نکته را در نظر داشته باشید.

اگر بخواهیم به نقاط قوّت‌مان ضربه وارد نشود، باید نقاط قوّت را بشناسیم. نقاط قوّت جامعه‌ی ما چیست؟ باید درست شناسایی کنیم، دقت کنیم، بشناسیم. من یکی دو مورد را عرض میکنم. البته اینها بحثهای طولانی و مفصلی است؛ باید صاحبان فکر، بخصوص [شما] جوانها بنشینید فکر کنید و روی اینها کار کنید. جوانهای عزیز! توقع من از شما خیلی زیاد است. (۳) (خیلی ممنون، توجّه کنید!) من امروز فقط یک گوشه‌ای از این نقاط قوّت را مختصری عرض میکنم، بقیه‌اش به عهده‌ی شما.

یکی از مهم‌ترین نقاط قوّت ملت ایران و جامعه‌ی اسلامی ما این است که بنیه‌ی درونی جامعه‌ی اسلامی ما قوی و مستحکم است؛ روی این فکر کنید؛ این خیلی مهم است؛ استحکام بنیه‌ی درونی نظام اسلامی و ملت ایران. من قبلاً هم چندی پیش در یک سخنرانی (۴) یک اشاره‌ای به این قضیه کردم؛ الان یک مقداری بیشتر درباره‌ی آن توضیح عرض میکنم. این استحکام بنیه‌ی نظام اسلامی، این قوّت بنیه‌ی نظام اسلامی، استحکام درونی نظام اسلامی و ملت ایران، ناشی از ایمان است. مردم ایران مردم مؤمنی هستند؛ حتی آن کسانی که ممکن است به چشم به نظر برسد که به بعضی از احکام اسلامی پایبندی درستی ندارند، ایمان قلبی‌شان خوب است؛ به خدا ایمان دارند، به دین ایمان دارند، به قرآن ایمان دارند، به ائمه‌ی هدی ایمان دارند؛ مردم باایمانی هستند. ملت ایران باایمان است، با عزّت نفس است، با اعتماد به نفس است؛ اینها موجب شده است که ساخت درونی ملت ایران و نظام اسلامی استحکام پیدا کند. این استحکام را از کجا میتوانیم بشناسیم و ببینیم و درست لمس کنیم؟ نشانه‌ی این استحکام چیست؟ من دو سه مورد از این نشانه‌ها را عرض میکنم.

اولین نشانه، غلبه‌ی ملت ایران بر زنجیره‌ی خصومت‌های پی‌درپی چندده‌ساله است. شما کدام کشور را سراغ دارید، کدام انقلاب را سراغ دارید که توانسته باشد سالهای متمادی در مقابل ضربات قدرتمندترین کشورهای دنیا بایستد، مقاومت کند و به زانو در نیاید؟ ملت ایران در مقابل این زنجیره‌ی طولانی توطئه‌های دشمن و حيله‌های دشمن

توانست محکم بایستد؛ در مقابل کودتا، در مقابل تحریم، در مقابل فشارهای سیاسی، در مقابل تهاجم رسانه‌ای؛ این تهاجم رسانه‌ای که برای ایران هراسی و انقلاب هراسی در دنیا راه انداخته‌اند، بی‌سابقه است؛ چنین چیزی هرگز وجود نداشته. در مقابل توطئه‌های امنیتی کدام ملت بجز ملت ایران می‌تواند یا توانسته در مقابل اینها ایستادگی کند؟ این، استحکام درونی است؛ این نشان‌دهنده‌ی این است که بنیه‌ی ملت ایران یک بنیه‌ی قوی است. یک مثال واضح جلوی چشم همه، در همین اغتشاشهای اخیر [است] که چند ماه قبل از این، اغتشاش راه انداختند و همه هم وارد شدند؛ ببینید! اینها نکات مهمی است. رئیس‌جمهور کشور مثل آمریکا صریحاً از اغتشاشهای درونی کشور پشتیبانی کرد. رؤسای جمهور و رؤسای دولت بعضی از کشورهای اروپایی هم صریحاً از این اغتشاشها – که یک درصد بسیار اندکی از ملت ایران بودند؛ خیلی خیلی خیلی کم – حمایت کردند؛ نه فقط حمایت زبانی، [بلکه] حمایت تسلیحاتی کردند، حمایت مالی کردند، حمایت امنیتی کردند. انواع و اقسام کمک را به این اغتشاشها کردند؛ یعنی در واقع خودشان را آماده کردند برای اینکه به خیال خودشان جمهوری اسلامی را اقلأً ضعیف کنند. هدف، ضعیف کردن جمهوری اسلامی بود، اما آنچه در صحنه اتفاق افتاد، درست بعکس آن چیزی بود که آنها خواسته بودند. جمهوری اسلامی نشان داد که قوی است، ضعیف نیست. بر یک چنین اغتشاشی، بر یک چنین توطئه‌ی جهانی‌ای فائق آمد و به دنیا نشان داد که قوی است. بیست و دوّم بهمن سال ۱۴۰۱، از همه‌ی بیست و دوّم بهمن‌های این چند سال قبل پُرشورتر و پُرجمعیت‌تر بود؛ این نشان‌دهنده‌ی استحکام درونی ملت ایران است. [پس] گفتیم ملت ایران دارای استحکام و بنیه‌ی قوی است؛ یک نشانه این که گفتم ایستادگی و مقاومت در مقابل توطئه‌های بزرگ.

یک نشانه‌ی دیگر، پیشرفتهای بزرگ ملت ایران است. نمی‌خواهند بگذارند این حرفها تکرار بشود. دشمن از تکرار این حرفها، از بیان این حرفها بشدت ناراحت و ناراضی است اما واقعیت است. ما پیشرفتهایی پیدا کرده‌ایم که من حالا گذرا به بعضی اشاره میکنم، و همه‌ی این پیشرفتهای در دوران تحریم بود، در دوران محاصره‌ی اقتصادی بود، در دوران شدیدترین فشارهای اقتصادی‌ای بود که تا آن زمان اتفاق افتاده بود؛ این را خود آمریکایی گفتند؛ آمریکایی‌ها گفتند که فشار اقتصادی‌ای که روی ایران گذاشتیم، در طول تاریخ بی‌سابقه است؛ راست می‌گویند، با همه‌ی دروغ‌گویی‌شان این حرف را راست گفتند؛ بی‌سابقه‌ترین فشار اقتصادی بود. در چنین شرایطی ملت ایران پیشرفت پیدا کرد. در حوزه‌ی علم پیشرفت پیدا کرد، در حوزه‌ی فناوری پیشرفت پیدا کرد، در بعضی از حوزه‌های علمی در ردیفهای اول دنیا قرار گرفت؛ یک جا جزو پنج کشور اول دنیا، یک جا جزو ده کشور اول دنیا، یک جا جزو سه کشور اول دنیا؛ در بین دویست کشور. پیشرفتهای علمی ما، پیشرفتهای فناوری ما این‌جوری است؛ در نانو، در زیست‌فناوری، در بخشهای مختلف؛ در بخش سلامت، پیشرفتهای ایران از بسیاری از کشورهای پیشرفته‌ی دنیا بهتر بوده؛ در قضیه‌ی کرونا این قضیه خودش را نشان داد؛ در بخش هسته‌ای، در بخش هوافضا، در بخش دفاعی؛ که این [پیشرفت] بخش دفاعی را همه‌ی آنها دارند می‌گویند و اعتراف میکنند؛ برای اینکه بتوانند یک آتویی علیه جمهوری اسلامی درست کنند، اعتراف میکنند که ایران از لحاظ دفاعی، از لحاظ تسلیحات جلو رفته. در بخش زیست‌فناوری، پیشرفت فراوان [داشته‌ایم]. دنیا ما را تحسین کرد، دانشمندان دنیا دانشمندان ما را تحسین کردند، دانشمندان جوان ما را تحسین کردند.

پیشرفت در حوزه‌ی زیرساخت‌های کشور؛ در جاده، در ریل، در سدسازی، در آب‌رسانی – [مثل] همین آب‌رسانی غدیر که [افتتاحش] اخیراً انجام گرفت (۵) – در ساخت پالایشگاه، در ساخت بیمارستان؛ که بسیاری از اینها در همین ۱۴۰۱ انجام گرفته است؛ که یک قسمتی، یک بخشی در پارس جنوبی تماماً از صفر تا صدش ایرانی است؛

این [پیشرفت] اتفاق افتاد؛ کی؟ در وقتی که این همه تحریم هست، این فشار اقتصادی هست. [پیشرفت] در تولید گاز مایع که یکی از کارهای بسیار مهم بود – که یک گشایشی برای کشور به وجود می‌آورد ان شاء الله – در همین دوران اخیر به وجود آمد؛ در دورانهای گذشته هم کارهای مفصلی انجام گرفته است.

پیشرفت در حوزه‌ی روابط خارجی. غربی‌ها فشار آوردند که ایران را منزوی کنند؛ آمریکا و اروپایی‌ها فشار آوردند که ایران منزوی بشود. «انزوا» در اصطلاح سیاست خارجی یعنی قطع رابطه‌ی با کشورها؛ [وقتی] کشورها با یک کشوری رابطه نداشته باشند، میگویند منزوی شد؛ آنچه اتفاق افتاد، نتیجه‌ی عکس داد. بله، رابطه‌ی ما با غربی‌ها ضعیف شد – با آمریکا که رابطه نداشتیم، با اروپا هم رابطه‌ی ما ضعیف شد – اما ما رابطه‌ی خودمان را با آسیا صد درصد محکم‌تر کردیم؛ بعد از این هم همین را ادامه خواهیم داد؛ ما ارتباطات سیاسی و اقتصادی و فنی و علمی خودمان را با بخش مهم کشورهای آسیا ادامه خواهیم داد. در بخشی از پیمانهای مهم عضو شدیم؛ دشمن میخواست ما را منزوی کند، تلاش و توانایی‌های ملت ایران موجب شد که ما بتوانیم در بخشی از پیمانهای منطقه‌ای مهم و مؤثر عضو بشویم؛ منزوی که نشدیم، بعکس، مطرح شدیم و روابطمان با دولتهای منطقه و ملتهای منطقه تقویت شد. ارتباطات قوی با آفریقا و آمریکای لاتین جزو برنامه‌های حتمی ما است و ان شاء الله این برنامه را دنبال خواهیم کرد. البته با اروپا هم قهر نیستیم؛ با هر کدام از کشورهای اروپایی و دولتهای اروپایی هم که سیاستهای آمریکا را کورکورانه تبعیت نکنند، حاضریم کار کنیم.

این پیشرفتهای پیدا شده است. این پیشرفتهای نشانه‌ی ساخت محکم و مستحکم بنیه‌ی ملت ایران و نظام اسلامی است. این پیشرفتهای در سایه‌ی ایمان به وجود آمده است، در سایه‌ی احساس عزت ملی، در سایه‌ی احساس نیاز به توان داخلی؛ یعنی ملت ما و مسئولان ما احساس کردند که به توان داخلی احتیاج دارند؛ قبلاً تکیه به دیگران بود، به خارجی‌ها بود، فهمیدند که این تکیه به دیگران اعتبار ندارد؛ یک روز هست، یک روز نیست؛ باید به توان داخلی اعتماد کرد. ما وقتی که «اقتصاد مقاومتی» را اعلام کردیم، گفتیم اقتصاد مقاومتی «درون‌زا» و «برون‌گرا» است؛ (۶) درون‌زا است، یعنی توان و استعداد و ظرفیت درونی بایستی در خدمت اقتصاد قرار بگیرد و البته برون‌گرا است، یعنی با همه‌ی کشورها آمادگی ارتباطات اقتصادی هستیم. این را احساس کردیم؛ هم ملت ایران احساس کرد، هم جوانهای ما احساس کردند، هم مسئولان ما احساس کردند که احتیاج دارند به توان درونی خودشان تکیه کنند.

پس بنابراین، نقاط قوت ما زیاد است که استحکام داخلی را گفتم، پیشرفتهای را [هم] گفتم؛ اینها وجود دارد، موارد زیادی هم هست که مجال گفتنش و بحث کردنش در اینجا دیگر نیست. اینها قوتهای ما است؛ اینها نباید ضربه ببیند. نظام اسلامی «جمهوری اسلامی» است؛ نه «جمهوری» باید ضربه ببیند، نه «اسلامی» باید ضربه ببیند. اینها نقاط قوت است. در هر تحولی، روی این نقاط قوت باید تکیه کرد، آنها را باید افزایش داد، نقاط قوت را باید برجسته‌تر کرد و گسترده‌تر کرد، اما در کنار اینها نقاط ضعفی هم وجود دارد. تحول، ناظر به تغییر نقاط ضعف است. من در مورد نقاط ضعف هم کوتاه صحبت میکنم، دو سه مورد را عرض میکنم.

اگر ما در کشورمان چهار پنج نقطه ضعف مهم داشته باشیم، در رأس همه‌ی اینها مسئله‌ی اقتصاد کشور است. اقتصاد کشور انصافاً یکی از نقاط ضعف ما است. [البته] بسیاری از سیاستهای اقتصادی میراث گذشتگان است؛ «گذشتگان» یعنی گذشتگان قبل از انقلاب، بعضی هم بعد از انقلاب پدید آمده؛ بعضی از این مشکلات اقتصادی و

زیرساخت‌های اقتصادی اساسی مربوط به قبل انقلاب است، بعضی مربوط به بعد از انقلاب است.

شاید بشود گفت مهم‌ترین مشکل اقتصاد ما تصدّی‌گری دولتی است. بیشترین توجّه ما در دهه‌ی ۶۰ به این مسئله بود که کلید اقتصاد کشور را به دولت بسپریم؛ این به اقتصاد ما ضربه زد؛ این مربوط به خود ما است، ما خودمان کردیم. شاید مهم‌ترین نقطه ضعف اقتصاد ما تصدّی‌گری افراطی دولت است. وقتی که مردم از مدیریت اقتصادی و فعالیت اقتصادی کنار میمانند، کارهای بزرگ، شرکتهای مهم، تولیدهای ثروت‌ساز برای کشور در اختیار دولت قرار میگیرد و در اختیار فعالان اقتصادی از مردم قرار نمیگیرد، همین مشکلاتی پیش می‌آید که ما امروز در اقتصادمان مشاهده میکنیم. مهم‌ترین مشکل ما «دولتی بودن اقتصاد» است.

در ارائه و اعلام سیاستهای اقتصادی اصل ۴۴ با کمک کارشناسان متعدّد با دقت روی این کار کردیم – یعنی کارشناس‌ها کار کردند – و سیاستها ابلاغ شد. بنای این سیاستها بر این بود که ما مدیریتها و فعالیتهای اقتصادی مورد نیاز مردم را به مردم بسپریم؛ البته بعضی از بخشها هست که یا مردم طالب آن نیستند یا حتماً باید در اختیار دستگاههای دولتی باشد؛ آنها به کنار، اما بخشهای مهم اقتصاد باید در اختیار مردم باشد. بارها این را تکرار کردیم که بنگاههای دولتی، شرکتهای دولتی، شرکتهای شبه‌دولتی – که با تعبیر زشت «خصوصیتی» از آنها یاد میکنند که تعبیر خوبی نیست؛ [بلکه] شبه‌دولتی است – باید با بنگاههای خصوصی رقابت نکنند و بگذارند تولید را مردم انجام بدهند. ما آن روزی که همه‌ی سر رشته‌ی کارها را دست دولت دادیم، به این نیت این کار را کردیم که عدالت اقتصادی برقرار بشود؛ و عدالت اقتصادی برقرار نشد. به خطا خیال میکردند که اگر چنانچه کلید اقتصاد دست دولت باشد، عدالت اقتصادی به وجود می‌آید؛ این اشتباه بود و چنین چیزی اتفاق نیفتاد. دولت تصدّی‌گری را بایستی کم کند، نظارت را باید زیاد کند؛ دخالت را کم کند، نظارت را زیاد کند؛ مراقبت کنند. یکی از عیوب بزرگ اقتصاد ما، شاید بزرگ‌ترین عیب اقتصاد ما این است؛ این را به هر کدام از دولتهای متعدّد که سر کار آمدند سفارش شده که واگذار کنید؛ این واگذاری‌ها بعضی انجام نگرفت، بعضی‌ها به شکل غلط انجام گرفت. به جای اینکه به سود مردم واگذار بشود، در مواردی به ضرر مردم واگذار شد. این موجب شد که این کار انجام نگیرد. امروز هم یکی از کارهای اساسی‌ای که دولت محترم باید انجام بدهد، این است که با دقت، با مراقبت، با نظارت لازم مدیریتهای اقتصادی را به خود مردم بسپارد.

عیب مهم دیگر اقتصاد ما وابستگی به صادرات نفت خام است. ما نفت خام را صادر میکنیم، در حالی که اختیار نفت خام در دست ما نیست. آن کسی که نفت ما را وارد میکند – آن وقتی که اروپایی‌ها نفت ما را می‌خریدند و وارد میکردند – او از این واردات نفت سود بیشتری می‌برد از ما که نفت متعلق به ما بود و آن را از چاههای نفت بیرون آورده بودیم و به او فروخته بودیم. مالیاتی که او میگرفت و استفاده‌ای که او میکرد، از صاحبان نفت بیشتر بود؛ الان هم همان جور است. ما بایستی بند ناف اقتصاد را از صادرات نفت خام ببریم و بیشتر به فعالیتهای غیر نفتی [پیردازیم]. که خب خوشبختانه آن‌طوری که در گزارشها وجود دارد، حرکت به سمت افزایش صادرات غیر نفتی و فعالیتهای اقتصادی غیر نفتی شروع شده و کارهای خوبی دارد انجام میگیرد.

یکی از مشکلات اقتصاد ما وابستگی به دلار است. بعضی از کشورهایی که تحریم شدند، وابستگی خودشان را به دلار قطع کردند، وضعشان بهتر شد. ما الان کشورهایی را می‌شناسیم – نمیخواهم اسم بیاورم – که مورد تحریمهای شدید غرب قرار گرفتند و رابطه‌شان با سوئیت – که یک ساز و کار بین‌المللی غربی است – قطع شد، دلار را کنار

گذاشتند، با پولهای محلی معامله کردند و صادرات و واردات انجام دادند، وضعشان بهتر شد؛ این کار را ما هم باید بکنیم.

یکی از چیزهایی که در باب اقتصاد باید عرض بکنم – که اینها مسائل اساسی ما است و مایلیم افکار عمومی این مطالب را مورد توجه قرار بدهد، در افکار عمومی تصویب بشود و منتشر بشود – یکی از مهم‌ترین مسائلی که ما نیاز داریم برای اینکه وضع اقتصاد کشور بهتر بشود، رشد مستمر و سریع است. رشد اقتصادی ما ضعیف بوده. ما در سیاستهای اقتصادی‌ای که به دولتها اعلام کردیم، رشد هشت درصدی را اعلام کردیم؛ در حالی که در بسیاری از سالهای دهه ۹۰ رشد ما زیر صفر بوده است. در مجموع هم وقتی که تحویل و تحوّل دولت انجام گرفت، رشد بسیار پایین بود؛ حالا رقمهای دقیقش را نمیخواهم عرض بکنم، مثلاً حدود یک درصد یا کمتر. ما به رشد اقتصادی سریع و مستمر احتیاج داریم؛ نه اینکه یک سال رشد داشته باشیم، بعد مجدداً توقف داشته باشیم. ما کی میتوانیم این رشد سریع و مستمر را به دست بیاوریم؟ آن وقتی که با کمک و هدایت مردم بتوانیم تولید را افزایش بدهیم. مسئولان محترم دولتی و همچنین نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی بایستی مردم را به ایفای نقش مولد در اقتصاد ترغیب کنند و آنها را هدایت کنند؛ برای بخش خصوصی اعتماد ایجاد کنند که سرمایه‌گذاری کند، کارآفرینی کند؛ بخش خصوصی میتواند. در سال ۱۴۰۱، در بهمن ماه گذشته، عده‌ای از فتاوران مهم کشور با بنده در حسینیه ملاقات کردند؛ (۷) بعضی از آنها صحبت کردند؛ مطالبی که گفتند، حقایقی که گفتند و نمونه‌هایی که در آنجا نشان دادند، حیرت‌آور است؛ یعنی این، توانایی ملت ایران را نشان میدهد. ما توانایی زیادی داریم، میتوانیم کارهای بزرگی انجام بدهیم. اگر از توانایی ملت در قضیه‌ی اقتصاد استفاده بشود وضع معیشت مردم حتماً بهتر خواهد شد، وضع تورّم حتماً بهتر خواهد شد. ما شعار سال را، از جمله، مهار تورّم قرار دادیم و رشد تولید؛ (۸) «مهار تورّم و رشد تولید». مهار تورّم متوقف است به افزایش تولید و افزایش تولید، دست مردم است؛ اگر چنانچه مردم اقدام کنند، همّت کنند، این کار عملی است و ممکن است انجام بگیرد.

یکی از اشکالات مهمی که ما داریم، این است که روی راههای مشارکت مردم فکر نکرده‌ایم. من همین جا به مسئولین محترم، به صاحب‌نظران اقتصادی، به کسانی که علاقه‌مند به سرنوشت کشورند توصیه میکنم بنشینند راههای مشارکت عموم مردم در مسائل اقتصادی را پیدا کنند. هر جا مردم وارد شده‌اند ما پیشرفت کرده‌ایم. در دفاع مقدس مردم وارد شدند، ما پیروز شدیم؛ در مسائل سیاسی کشور مردم هر جا وارد شدند ما پیروز شدیم؛ در مسائل اقتصادی هم همین جور است؛ [اگر] مردم وارد بشوند، آحاد مردم وارد بشوند، ما پیروز خواهیم شد، موفق خواهیم شد؛ منتها مردم چه جور وارد بشوند؟ باید نقشه‌ی ورود مردم در حوزه‌ی اقتصادی را به مردم نشان داد. من البته در سالهای گذشته بر روی [ایجاد] شرکتهای کوچک و کمک به شرکتهای کوچک تکیه کرده‌ام، توصیه کرده‌ام؛ (۹) تجربه‌های ناموفقی هم در این مورد وجود داشت؛ کارهایی انجام گرفت که کارهای کامل و سنجیده‌ای نبود؛ باید از این قبیل کارها انجام بگیرد.

یکی از مشکلات اقتصاد ما کم‌تحرکی در تجارت خارجی است. ظرفیت تولید ما در داخل زیاد است؛ چه در بخش کشاورزی، چه در بخش صنعتی؛ بازارهای دنیایی هم بسیار وسیع است. ما میتوانیم تجارت خارجی‌مان را افزایش بدهیم، پیش ببریم و آن کاری را که حقیقتاً به طور مستقیم به معیشت مردم و سفره‌ی مردم ارتباط پیدا میکند، ان شاء الله سامان بدهیم که یکی از کارهای مهم است. ما امروز در تجارت خارجی تحرّکمان کم است؛ روشهایمان بعضاً روشهای نادرستی است؛ اینها به تحوّل نیاز دارد؛ احتیاج به تحوّل دارد. یکی از موارد تحوّل همین مسئله‌ی

تجارت خارجی است.

کمک به شرکتهای دانش بنیان که من سال گذشته توصیه کردم، و خوشبختانه تحقق پیدا کرد؛ اگر چه به قدری که ما خواسته بودیم انجام نشد اما توسعه پیدا کرد. شرکتهای دانش بنیان کارهای زیادی کردند؛ هم تلاششان زیاد شد، هم فراورده هایشان بیشتر شد، هم درآمدهایشان بیشتر شد؛ [ایجاد] بنگاههای کوچک، دانش بنیان کردن کارخانجات بزرگ؛ اینها اقدامات مفیدی است که به این تحول کمک میکند.

یک بخش دیگری که احتیاج به تحول دارد که باید مورد توجه برادران و خواهران عزیز نماینده‌ی مجلس شورای اسلامی قرار بگیرد، تحول در بخش تقنین است؛ قانونگذاری. سیاستهای کلی تقنین ابلاغ شده است؛ (۱۰) این سیاستها بایستی مورد توجه قرار بگیرد و قانونگذاری به شکل کامل و سنجیده‌تر از آنچه امروز انجام میگیرد، انجام بگیرد. و یکی از چیزهایی که غالباً بین قوه‌ی مجریه و قوه‌ی مقننه در دولتهای مختلف، در همه‌ی دوره‌ها اختلاف بوده است – حالا که بحمدالله دو قوه با هم کار میکنند و به هم نزدیکند – از جمله همین دوره‌ی کنونی، این شکوه وجود دارد که گاهی در قانون بودجه‌ی سالانه در مجلس، هزینه‌های قطعی تصویب میشود و درآمدهای غیر قطعی در مقابل آن قرار داده میشود؛ که این منجر میشود به کسری بودجه؛ کسری بودجه هم همچنان که گفتیم، یکی از بلاهای بزرگ اقتصادی است؛ که اینها هم نبایستی انجام بگیرد. ضعفهای دیگری هم در زمینه‌های گوناگون داریم که پرداختن به آنها را ان شاءالله میگذاریم برای فرصتهای دیگر.

نقطه‌ی مقابل حرکت تحولی در کشور – که هدف این حرکت تحولی، تقویت نقاط قوت و برطرف کردن نقاط ضعف است – سیاست دشمنان اسلام و دشمنان جمهوری اسلامی است؛ اینها درست نقطه‌ی مقابل این حرکت تحولی تلاش میکنند و کار میکنند و اقدام میکنند؛ که هدفشان هم ضربه زدن به نقاط قوت است، همچنان که قبلاً اشاره کردم؛ ما ناچار باید اینها را با مردم در میان بگذاریم، مردم باید بدانند. آن روزی که صدام در [دوران] دفاع مقدس به ما حمله کرد، همان روز اطلاع‌رسانی شد و به مردم گفتیم که در کشور جنگ شده است، یعنی افکار عمومی در جریان حادثه‌ی بزرگ جنگ قرار گرفت.

البته امروز در این جنگ ترکیبی موجود، حمله‌ی نظامی نیست؛ دشمن حمله‌ی نظامی نمیکند، کارهای دیگر میکند؛ اینجا هم اطلاع‌رسانی لازم است، تا مردم بدانند که دشمن از چه راههایی و با چه سیاستهایی وارد میشود، و با روشن‌بینی به حوادث نگاه کنند. وقتی که مردم عزیز ما با اوضاع آشنا شدند، هر حادثه‌ای پیش بیاید، با روشن‌بینی به آن حادثه نگاه میکنند.

بله، در جنگ ترکیبی، حمله‌ی نظامی نیست اما حمله به باورهای دینی و سیاسی است؛ حمله‌ی دشمن به باورهای دینی و باورهای سیاسی است. اینکه در سوره‌ی «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ» میگویید: «مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ» * الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ * مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ»، (۱۱) خناسش همین تبلیغاتچی‌های خارجی و دنباله‌روهای آنها در داخل هستند؛ وسوسه میکنند، حقایق را دگرگون نشان میدهند؛ هدفشان سست کردن اراده‌ی ملت است، هدفشان خاموش کردن امیدها است، میخواهند شعله‌ی امید را در دل جوانان ما خاموش کنند، جوان را مأیوس کنند. یأس یعنی بن‌بست؛ وقتی که جوان از پیشرفت مأیوس شد، از آینده مأیوس شد، احساس بن‌بست میکند؛ از کسی که احساس بن‌بست میکند، نمیشود توقع داشت درست کار کند. میخواهند اختلاف افکنی کنند، میخواهند در کشور دوقطبی ایجاد کنند؛ میخواهند نرم‌افزار واقعی قدرت ملی کشور را از دست ملت بگیرند، بی‌اثر کنند؛ این

نرم افزار عبارت است از ایمان مردم، ارزشهای دینی مردم، ارزشهای ملی مردم، اعتقادهای مردم. وقتی این کارها را انجام دادند، دنبال این هستند که در کشور بی ثباتی به وجود بیاید، ناامنی به وجود بیاید، اگر بتوانند جنگ داخلی ایجاد کنند؛ که البته سرشان به سنگ خورده است و خواهد خورد.

در جنگ ترکیبی، دشمن از رسانه استفاده میکند، از عامل فرهنگی استفاده میکند، از عامل امنیتی استفاده میکند، از نفوذ استفاده میکند، از عامل اقتصادی استفاده میکند؛ از همه ی این عوامل استفاده میکند برای اینکه ملت را در محاصره قرار بدهد، برای اینکه ملت را دچار یأس کند، ملت را از نیروی خودش غافل کند. سعی میکنند ملت را از راه های اطلاع رسانی جدا کنند. خب، ما وسایل اطلاع رسانی به مردم را داریم؛ اینها را بدبین میکنند: به رادیوتلوویزیون گوش ندهید، خبرهایش خلاف واقع است؛ به گزارش مسئولین توجه نکنید، گزارششان خلاف واقع است؛ به حرفهای رهبری گوش نکنید، حرفهای رهبری تکراری است؛ تکراری است؟ سالها است که جبهه ی دشمن با صدای بلند اعلام میکند که میخواهیم جمهوری اسلامی را به زانو در بیاوریم، رهبری در مقابل میگوید «غلط میکنید»؛ این تکرار نیست؛ این استقامت است. خدای متعال به ما دستور داده است – دستور به پیغمبر دستور به همه است، دستور به ما است – که «فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَ مِّن تَابٍ مَّعَكَ»؛ (۱۲) این استقامت است، این سخن حق را در دل نگه داشتن و حفظ کردن و پای آن ایستادن است؛ این تکرار نیست. بحمدالله مردم بیدارند، مردم ایستاده اند، مردم در صحنه اند؛ این را در سالهای متمادی، مردم عزیزمان نشان داده اند. ملت ایران به همه ی کسانی که در اغتشاشات اخیر [مردم را] تحریک کردند یا از اغتشاشات حمایت کردند، سیلی زد و به حول و قوه ی الهی در آینده هم ملت ایران به دشمنانش سیلی خواهد زد.

بنده قاطعاً اعلام میکنم که ملت ایران قوی است، ملت ایران در حال پیشرفت است، ملت ایران قادر بر رفع عیوب خود است، قادر به ایجاد تحول است، میتواند عیوب را رفع کند، ملت ایران جبهه ی مقاومت را حمایت میکند. ما حمایت از جبهه ی مقاومت را صریحاً اعلام میکنیم، و حضور در جنگ اوکراین را قاطعاً رد میکنیم. بدروغ ادعا کردند که ایران در جنگ اوکراین مشارکت دارد؛ ابداً چنین چیزی نیست؛ ما هیچ مشارکتی نداریم. جنگ اوکراین را در واقع آمریکا راه انداخت؛ برای گسترش ناتو به سمت شرق، مقدمات این جنگ را در واقع آمریکا به وجود آورد؛ الان هم بیشترین سود را، بیشترین بهره را آمریکا از جنگ اوکراین میبرد. مردم اوکراین بیچاره ها دچار مشکلند، سودش را کارخانجات اسلحه سازی آمریکا میبرد؛ لذا با اتمام جنگ اوکراین همراهی نمیکند؛ آمریکا مانع کارهایی است که باید انجام بگیرد تا این جنگ تمام بشود و نمیگذارد؛ آنها از اتمام جنگ اوکراین ناراضی هستند.

خب من در پایان صحبت، عیوب مجموعه ی نظام را گفتم و به بعضی از عیوب اشاره کردم؛ بعضی عیوب هم در خود ما مردم هست که اینها را هم باید برطرف کنیم. در بین ما مردم بعضی از عیوب وجود دارد که اتفاقاً مرتبط با مسائل اقتصادی است؛ یکی اش اسراف است. ما اسراف میکنیم؛ آب را اسراف میکنیم، نان را اسراف میکنیم، برق را اسراف میکنیم، گاز را اسراف میکنیم؛ مسرفانه عمل میکنیم. بعضی از کشورهایی که چند برابر ما جمعیت دارند، مصرف گازشان از ما کمتر است، مصرف بنزینشان از ما کمتر است. مصرف بنزین ما بالا است، مصرف گاز ما بالا است؛ مسرفانه عمل میکنیم. آب را هدر میدهیم، نان را دور میریزیم؛ این عیب بزرگی است؛ این را باید برطرف کنیم. من چند سال قبل از این، روی این به طور خاص تکیه کردم.

یکی از مشکلات دیگر بین ما مردم تجمل گرایی افراطی است؛ تجمل گرایی. همین است که ازدواجها مشکل شده؛

جوان در سن ازدواج – چه دختر، چه پسر – قادر به ازدواج نیست؛ چرا؟ چون پدر و مادرش دچار رودربایستی قوم و خویش‌ها هستند؛ مهریه‌ی فلان جور، جهیزیه‌ی فلان جور، تجمّلات فلان جور، مهمانی فلان جور! هزینه‌های ازدواج بالا رفته. از این مسابقه‌ی تجمّل‌گرایی باید بیرون بیایید؛ یک عده‌ای در تجمّل‌گرایی مسابقه راه انداخته‌اند؛ باید خودتان را از این مسابقه خارج کنید. این یکی از عیوب کار ما است.

یکی دیگر از عیوب مهمّ ما این است که ما درباره‌ی تولیدات داخلی تعصّب نداریم؛ تعصّب در خیلی جاها چیز بدی است اما اینجا چیز خوبی است. ما باید برای تولید داخلی تعصّب داشته باشیم. یک جنسی هست که در داخل تولید شده، مشابه خارجی‌اش هم هست – البته آن واردکننده نباید وارد میکرد، حالا وارد کرده – گاهی کیفیت این جنس داخلی از آن جنس خارجی کمتر نیست، گاهی هم بیشتر است، [اما] ما میرویم سراغ جنس خارجی؛ چرا؟ چرا به این کارگر ایرانی کمک نمیکنید؟ این جنس داخلی را کارگر ایرانی ساخته؛ وقتی شما نخریدید، آن کارگر بیکار میشود. جنس خارجی میخرید، آن را ترجیح میدهید به جنس داخلی؛ این اشکال بزرگی است و بر ما وارد است؛ اینها عیوب خود ما است. همه‌ی عیوب، مربوط به تشکیلات نظام و دستگاه‌های اداره‌کننده‌ی کشور نیست؛ یک چیزهایی هم مربوط به خود ما است.

یک جاهایی اغماض و گذشت لازم است، [اما] گذشت نمیکنیم. سر یک اختلاف نظر کوچک، یقه‌ی همدیگر را میگیریم؛ چرا؟ ممکن است دو نفر در یک مسئله‌ای – مثلاً در یک مسئله‌ی سیاسی – اختلاف نظر داشته باشند؛ خوب داشته باشند؛ چرا باید با هم دعوا کنند؟ چرا باید یقه‌ی همدیگر را بگیرند؟ چرا باید دوقطبی در جامعه ایجاد بشود؟ باید اغماض کرد. یک جاهایی بایستی چشم‌پوشی کرد، باید اغماض کرد. این هم یکی از مشکلات ما است.

یک توصیه‌ی مهمّ من به همه‌ی کسانی که توانایی سخن گفتن با مردم را دارند و رسانه در اختیارشان است – چه در فضای مجازی، چه در مطبوعات، چه در صدا و سیما – امیدآفرینی است. دشمن سعی میکند جوانهای ما را ناامید کند؛ ما باید متقابلاً امیدآفرینی کنیم. مسائل امیدزا در کشور کم نیست؛ همینهایی که من گفتم و ده برابر اینها مطلب هست که همه موجب امید است و انسان را امیدوار میکند. همه موظفند امیدآفرینی کنند؛ این را جدّی بگیرید.

امیدآفرینی، خودفریبی نیست. بعضی‌ها خیال میکنند امیدآفرینی پنهان کردن ضعفها است، خودفریبی است؛ نه، ضعفها هم باید بیان بشود، اشکالی ندارد؛ اما در کنار بیان ضعفها بایستی امیدآفرینی هم بشود، آینده و افق روشن در مقابل چشم قرار بگیرد و نشان داده بشود. وضع ما بحمدالله وضع خوبی است. ما امروز باید این آیه‌ی شریفه را در نظر بگیریم: «و لا تهنوا»، سست نشوید، «و لا تحزنوا»، اندوهگین نشوید، «و انتم الاعلون»، شما برترین هستید، «ان کنتم مؤمنین»؛ (۱۳) ایمان شما موجب علوّ شما است، موجب برتری شما است. درست عکس وضعیّت ما را امروز در این منطقه، دشمن سرسخت ما یعنی دولت آمریکا دارد. ما میدانیم در منطقه چه کار داریم میکنیم؛ سیاستمان روشن است، راهمان روشن است. آمریکایی‌ها متحیرند که در منطقه بمانند یا از منطقه بروند؛ اگر بمانند، نفرت ملت‌ها از آنها روزبه‌روز بیشتر میشود. آمریکایی‌ها با قدرت، با نیروهای نظامی شدیدالعمل وارد افغانستان شدند، بیست سال در افغانستان ماندند؛ ملت افغان را از خودشان ناراضی کردند، متنقّر کردند، مجبور شدند خارج بشوند. اگر بمانند موجب نفرتند، اگر بروند مطامعشان را از دست میدهند؛ اینجا مطامعی دارند، آمریکایی‌ها در سوریه مطامع دارند، در عراق مطامع دارند، در همه‌ی این منطقه مطامع دارند؛ اگر بگذارند بروند، این مطامع از دست میرود؛

نمیدانند چه کار کنند؛ بمانند، بروند؛ متحیرند. خدا را شکر میکنیم بر اینکه راه ما روشن است، بصیرت ما برجا است، گامهای ما بحمدالله محکم و استوار است و دشمن ما دچار ضعف است.

پروردگارا! روزبهروز بر این موفقیتها بیفز. پروردگارا! امام بزرگوار ما را که این راه را به روی ما باز کرد، با اولیائ محشور کن. پروردگارا! شهدای عزیز ما را که توانستند این حرکت عظیم را به نتیجه برسانند، با پیغمبر، با شهدای صدر اسلام محشور بفرما. پروردگارا! قلب ولیّات و حجّت، ولیّ عصر (ارواحنا فداه) را از ما راضی کن؛ دعا و شفاعت او را شامل حال ما بفرما؛ ملت ما را همواره سربلند و عزیز و خوشبخت قرار بده.

والسلام علیکم ورحمةالله و برکاته

(۱ در ابتدای این دیدار، حجّت الاسلام والمسلمین احمد مروی (تولیت آستان قدس رضوی) مطالبی بیان کرد.

(۲ زادالمعاد، ص ۳۲۸

(۳ شعار حضار

(۴ بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری (۱۴۰۱/۱۲/۴)

(۵ پروژهی آبرسانی غدیر که در تاریخ ۱۴۰۱/۶/۱۱ افتتاح شد، بزرگترین پروژهی آبرسانی کشور است که زمینهی تأمین آب شرب بهداشتی و پایدار برای ۲۶ شهر و ۱۶۰۸ روستای مرکزی، جنوبی و غرب استان خوزستان را فراهم میکند.

(۶ بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در مشهد مقدّس (۱۳۹۳/۱/۱)

(۷ دیدار جمعی از کارآفرینان، تولیدکنندگان و دانشبنیانها (۱۴۰۱/۱۱/۱۰)

(۸ بیانات به مناسبت حلول سال جدید (۱۴۰۲/۱/۱)

(۹ از جمله، بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در مشهد مقدّس (۱۳۹۵/۱/۱)

(۱۰ ابلاغ سیاستهای کلی نظام قانونگذاری به قوای سه گانه (۱۳۹۸/۷/۶)

(۱۱ سورهی ناس، آیات ۴ تا ۶؛ «بگو: پناه میبرم به پروردگار مردم از شرّ وسوسه گر نهانی، آن کس که در سینه های مردم وسوسه میکند، چه از جن و [چه از] انس.»

(۱۲ سورهی هود، بخشی از آیهی ۱۱۲؛ «پس، همان گونه که دستور یافته ای ایستادگی کن، و هر که با تو توبه کرده [نیز چنین کند]....»

(۱۳ سورهی آل عمران، آیهی ۱۳۹